

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla Istvánfalviné dr. Szijártó Lilla ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) **I. r., II.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) **II. r., II.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) **III. r. és I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) **IV. r. felpereseknek** dr. Lakos Júlia ügyvéd által képviselt **alperes neve alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében - melybe az alperes pernyertességének előmozdítása végett **alperesi beavatkozóként** perbelépett dr. Ugrin-Kurucz Zsuzsanna jogtanácsos által képviselt **Alperesi beavatkozó**) - a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2007. február 27. napján kelt P.21.141/2003/99. számú ítéletével szemben az I. r. felperes által 100., az alperes által 101. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint változtatja meg.

Az elsőfokú ítélet rendelkező részének első bekezdésében az I.r. felperes javára megítélt vagyoni kártérítés tőkeösszegét 3.072.659,- (Hárommillió-hetvenkettőezer-hatszázötvenkilenc) Ft-ra leszállítja, az alperest 2002. augusztus 15-étől terhelő kamatfizetési kötelezettséget 2.472.659,- (Kettőmillió-négyszázhetvenkettőezer-hatszázötvenkilenc) Ft tőkeösszeg tekintetében határozza meg, míg a 320.608,- (Háromszázhuszezer-hatszáznyolc) Ft kamatainak és 272.500,- (Kettőszázhetvenkettőezer-öttszáz) Ft kamatainak megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi.

Az ítéltábla az I. r. felperes javára megítélt nem vagyoni kár összegét 6.000.000,- (Hatmillió) Ft-ra, a 2007. február 2-áig lejárt járadék összegét 5.266.507,- (Ötmillió-kettőszázhatvanhatezer-ötszázhet) Ft-ra szállítja le.

Mellőzi az 593.180,- (Ötszázkilencvenháromezer-egyszáznyolcvan) Ft és kamatai tekintetében az előzetes végrehajthatóvá nyilvánító ítéleti rendelkezést.

Az ítéltábla az alperes által az állam javára - helyesen a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására - fizetendő perköltség összegét 98.792,-

(Kilencvennyolcezer-hétszázkilencvenkettő) Ft-ra szállítja le, a további 98.793,- (Kilencvennyolcezer-hétszázkilencvenhárom) Ft állam által előlegezett perköltséget az állam viseli. Mellőzi az alperest az I. r. felperes javára elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést.

Az ítéletnek ezt meghaladóan megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az ítéltábla az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 42.000,- (Negyvenkettőezer) Ft, a II. r. felperesnek 3.000,- (Háromezer) Ft, a III. r. felperesnek 9.000,- (Kilencezer) Ft, a IV. r. felperesnek 9.000,- (Kilencezer) Ft másodfokú perköltséget. Ezt meghaladóan a felek maguk kötelesek viselni a fellebbezéssel felmerülő költségeiket.

Az I. r. felperesi fellebbezés 256.300,- (Kettőszázötvenhatezer-háromszáz) Ft, az alperesi fellebbezés 636.400,- (Hatszázharminchatezer-négyszáz) Ft összegű feljegyzett eljárási illetékét a Magyar Állam viseli.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 3.692.239,- Ft-ot és 320.680,- Ft-nak 1999. november 1-től, 600.000,- Ft-nak 2001. március 1-től, 2.499.059,- Ft-nak 2002. augusztus 15-étől és 272.500,- Ft-nak 2003. február 1-től számított késedelmi kamatát, továbbá 8.000.000,- Ft-ot és ennek 1999. március 31-étől a kifizetésig járó kamatát, további 5.308.800,- Ft-ot és ennek 2004. január 15-től járó kamatát és 2007. március 1-étől minden hónap 10. napjáig I. r. felperesnek 94.400,- Ft havi járadékot. A járadék, valamint 593.180,- Ft tőke és kamatai vonatkozásában kimondta, hogy az ítélet előzetesen végrehajtható. Ezt meghaladóan I. r. felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. r. és III. r. felperesnek egyenként 600.000,- Ft-ot és ennek 1999. március 31-től járó kamatát, továbbá IV. r. felperesnek 400.000,- Ft-ot és ennek ugyancsak 1999. március 31-től járó késedelmi kamatát.

Az alperest az állam javára 184.700,- Ft, az I. r. felperes javára 880.000,- Ft, II. és III. r. felpereseknek fejenként 36.000,- Ft, IV. r. felperesnek 24.000,- Ft perköltség megfizetésére kötelezte. Kimondta, hogy a feljegyzett 900.000,- Ft illetéket az állam, a fentieket meghaladó perköltségeiket pedig a felek maguk kötelesek viselni.

Az elsőfokú bíróság ítéletet indokolásában utalt a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.393/2003/4. számú közbenső ítéletére, mely a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság P.21.292/2000/48. számú ítéletét megváltoztatva megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik az I. r. felperes 1999. március 31-i műtétje szövődményeként az I-IV. r. felpereseket ért károkért. A közbenső ítélet indokolásából kiemelte, hogy az I. r. felperesen 1999. március

31-én porckorongsérv miatt végzett műtét azzal a szövődménnyel járt, hogy a behelyezett csontspán a gerinccsatornába került, összenyomta az agyhártyát és a velőt. I. r. felperes alsó végtagjai megbénultak, a jobb csuklóban minimális mozgásmaradvány észlelhető, mindössze a bal kezét képes használni, azonban a mellkas felső részétől lefelé teljes érzéskiesése van, székletét, vizeletét akaratlagosan nem tudja szabályozni, kerekesszékre és egész napos felügyeletre, teljes ellátásra szorul.

A megyei bíróság megállapította, hogy a műtétekkel kapcsolatos hozzátartozói látogatások 211.680,- Ft költséggel jártak. I. r. felperes jelenleg is teljes mértékben napi 24 órában mások gondozására, felügyeletére szorul. A mozgáshiányos életmód megváltozott étkezést tesz szükségessé, ennek költségvonzata a korábbi kiadásokhoz képest további napi 200,- Ft. Állapota otthoni ápoló igénybevételét is szükségessé teszi, napi ápolását, gondozását lényegében házasátársa, II. r. felperes látja el, de mozgatására csak ereje megfeszítésével képes, ebbe esetenként bevonja gyermekét, a III. r. felperest, valamint annak házasátársát, IV. r. felperest.

A bíróság megállapítása szerint legalább napi háromszor szükség van a fokozottabb tisztálkodásra, mert a székletürítési elégtelenség fokozott tisztálkodást von maga után. Így a mosási költségek is növekedtek, mely napi 500,- Ft-os plusz kiadást jelent.

Az I. és II. r. felperesek szexuális életet a műtétek következtében bekövetkezett állapot eredményeként nem tudnak élni.

Az I. r. felperes a műtétet megelőzően munkaviszonyban állt, azt követően azonban 1999. áprilistól novemberig táppénzben, azóta rokkantnyugdíjban részesül. A keresőképes I. r. felperes 2000. január 1-től 2005. december 31-ig összesen 5.268.108,- Ft jövedelemre tett volna szert, ennek és a folyósított rokkantsági ellátás 3.764.310,- Ft-os összegének különbözete 1.503.798,- Ft. Az 1999. áprilisától év végéig terjedő időszakban munkabére, valamint a folyósított táppénz és rokkantnyugdíj összegének különbözete összesen 70.160,- Ft. Megállapította a bíróság, hogy az I. r. felperes indokoltan vesz igénybe gyógytornát, ennek a társadalombiztosítás által nem finanszírozott havi költsége 12.000,- Ft, továbbá a műtéttel összefüggésben havi 5400,- Ft-os gyógyszerkiadás merül fel. Az állapota miatt folyamatosan betétet visel, rendszeresen gumilepedőt kell számára venni, ezzel kapcsolatosan további 7.000,- Ft pluszkiadások jelentkeznek.

A műtétet megelőzően az I. és II. r. felperesek mezőgazdasági termeléssel is foglalkoztak, ennek keretében takarmánynövényeket termesztettek, hízósertéseket, anyadisznót tartottak, 40-50 tyúkot és közel 20 kacsát neveltek. A baromfitartásból származó tojást részben maguk használták fel, részben értékesítették. Az állattartással összefüggésben - hisz ezt a munkát I. r. felperes állapota miatt sem ő, sem II. r. felperes nem tudta ellátni - 2005-ig bezárólag 893.898,- Ft bevételkiesés jelentkezett. A műtét után felhagytak a méhészkedéssel, az ezzel kapcsolatos kiesett jövedelem 2005-ig 31.203,- Ft.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. r. felperes fizikai problémáin túl súlyos depresszióval, szellemi leépüléssel küzd. Beszédében meglassúbbodás tapasztalható, állapotának kiváltója a műtét következtében beállt testi betegség. Ez nagy valószínűséggel hozzájárult az életkori, mentális romlásnál súlyosabb szellemi leépülés megindulásához. A mentális hanyatlás halálvággal, érdektelenséggel párosul, állapotában javulás nem várható. Pszichés állapota a jövőben is hullámszerű fog, súlyos depressziós állapotából nem fog gyógyulni és fizikális állapotában sem várható javulás. II. r. felperesnél súlyos depressziós tünetek nem állapíthatók meg, de az I. r. felperes állapotából adódó

feszültség állandó megterhelést jelent számára, negatív színezetű hangulat, pszichés kifáradás, feszültség jellemzi, mert I. r. felperes ellátása lényegében az ő felelősségévé vált, de állapotában alkoholfogyasztása is közrejátszik. Az I. r. felperes ellátásában III. és IV. r. felperesek is közreműködnek, ezzel összefüggésben III. r. felperes a házasságában is feszültséget él meg, mely pszichésen megviseli, az I. r. felperes változatlan állapota az idő előrehaladtával egyre nagyobb megterhelést jelenthet számára. IV. r. felperesnél enyhe depressziós tünetek állapíthatók meg, amelyekhez hozzájárul ugyan az I. r. felperes állapota, de nem kizárólag ezzel áll okozati összefüggésben. IV. r. felperes számára is fokozottabb terhet jelenthet I. r. felperes állapotának esetleges jövőbeni romlása.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint II. r. felperes életvitelét teljes mértékben meghatározza házastársa ellátása, az ébredés utáni tisztába tétel, öltöztetés, tolokocsiba ültetés, az ezt követő étkeztetés, fürösztés, újabb tisztába tétel. Emellett rá hárul a háztartás ellátása is. A IV. és III. r. felperesek - különösen utóbbi - besegítenek, mert I. r. felperes mozgatása, emelése ezt megkívánja.

A megyei bíróság ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt kiemelte, hogy az élelemfeljavítás 109.000,- Ft-os, az ágyneműmosatás 272.500,- Ft-os, valamint a közvetlen hozzátartozók látogatásával kapcsolatos 211.680,- Ft-os igények jogalapját és összegét az alperes elismerte, ezért a bíróság e körben érdemben nem folytatott le bizonyítást, a Ptk. 339. § (1), valamint 348. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest.

A bíróság megkeresésére az I. r. felperes jövedelmével kapcsolatosan korábbi munkáltatója, a ... Kft. eltérő adatokat közölt, ezek közül a bíróság mindenütt az alacsonyabb összeget fogadta el, a 2000-2005-ig terjedő időre elérhető jövedelem összegét 5.268.108,- Ft-ban állapította meg, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által igazolt (65-I. sz.) 3.764.310,- Ft rokkantnyugdíj levonása után 1.503.798,- Ft a fenti időszakban kiesett jövedelem. Az 1999. évre 70.160,- Ft keresetvesztéseget állapított meg (az I. r. felperes 1999-ben 52.857,- Ft-os munkabérre tett volna szert, ehhez képest áprilistól októberig bezárólag havi 46.257,- Ft-os táppénzt, novemberben és decemberben pedig havi 40.877,- Ft rokkantsági nyugdíjat kapott). A kiesett jövedelem együttes összegének (1.573.958,- Ft) és középátlagos kamatának megfizetésére kötelezte az alperest. A bíróság - arra hivatkozással, hogy az alperes csak általánosságban utalt arra, hogy az I. r. felperes műtét hiányában is táppénzes állományba került volna, a gerincbetegsége szövődménymentes műtét mellett is munkaképesség-csökkenéshez vezetett volna, a táppénzes időszak hosszára pedig tényelőadást nem tett - nem ítélte alaposnak az alperes ezirányú álláspontját.

A kiesett mezőgazdasági bevétellel kapcsolatosan a bíróság kifejtette, hogy II. rendű felperes előbb tanúként, majd peres félként tett nyilatkozatai egymással ellentétes tartalmúak, de "A", "B", valamint "C" tanúvallomása alapján megállapítható volt, hogy I. r. felperes ténylegesen is képes volt mezőgazdasági munkát végezni, a mezőgazdasági tevékenység nagymértékű csökkentésére I. r. felperes műtétet követő állapota miatt került sor. A szakértői vélemény alapján a kiesett jövedelem összegét a bíróság 893.898,- Ft-ban állapította meg és ennek megfizetésére kötelezte az alperest.

Figyelemmel volt II. r. felperes azon nyilatkozatára, hogy a méhcsaládok számát az I. r. felperes betegségétől függetlenül egyre csökkentették volna, így a mezőgazdasági szakértői vélemény szerint a jövedelemkiesés 2000-2005. között 31.203,- Ft-ban volt meghatározható.

Az elsőfokú bíróság a világítási- és a fűtési többletköltségek körében a felperesi igényt nem ítélte megalapozottnak, kifejtette, hogy a Ptk. 359. §-a szerinti általános kártérítés alkalmazásának csak akkor van helye, ha a kár mértéke pontosan nem számítható ki. A kárigény megítélhetőségének feltétele, hogy a kár mértékét valamennyi rendelkezésre álló bizonyítási eszköz igénybevételét követően se lehessen megállapítani. A felperesek a becsatolt villamosenergia-részszámlákkal csupán a kiadásaik növekedését igazolták, azt azonban nem támasztották alá, hogy az 1998-as fogyasztáshoz képest a későbbi számlák milyen fogyasztási adatokon alapulnak, megnövekedett fogyasztásnak vagy áremelkedésnek köszönhető-e a kiadások emelkedése.

A bíróság rámutatott arra, hogy az ápolási-, gondozási költséggel kapcsolatos tevékenység indokoltsága az orvosszakértői vélemény alapján egyértelműen megállapítható, de a 600.000,- Ft-os (havi 30.000,- Ft alapulvételével 20 hónapra támasztott) egyösszegű kártérítési igény, valamint a havi 70.000,- Ft-os járadékigény időben átfedést mutat. A 74. és 77. sorszám alatt csatolt iratok alapján a követelés összecsúszását a bíróság indokoltnak ítélte, az egyösszegű kárigényt az eredeti kérelem szerint húszhavi időtartamra számolta el, 2000. június 2-ától 2003. januárjáig, így a Ptk. 359. §-a alapján 600.000,- Ft-ra kötelezte az alperest a középátlagos kamat megfizetése mellett.

A bíróság a havi 70.000,- Ft ápolási költséget is indokoltnak találta, az egyösszegű kárigénnyel való időbeli átfedésre tekintettel 2003. február 1-jétől kötelezte az alperest a járadék megfizetésére. Emellett a számlával igazolt és indokoltságában orvosszakértői vélemény által alátámasztott havi 12.000,- Ft-os gyógytorna költséget ítélte meg, továbbá a peradatok alapján kétséget kizáróan megállapíthatónak tartotta a tisztasági többletköltség címén előterjesztett havi 7.000,- Ft-os járadékigényt.

Az orvosszakértői véleményben foglalt 10.000,- Ft-tal szemben az I. r. felperes kereseti kérelmében ténylegesen felmerülő gyógyszerköltségként megjelölt 5400,- Ft-os járadékigényt találta alaposnak. Így mindösszesen havi 94.400,- Ft összegű járadékot ítél meg, de a 2000. november 23-tól 2003. januárig terjedő időszakra ebből csak havi 24.400,- Ft-os járadékot számolt el, arra figyelemmel, hogy erre az időszakra az ápolási-, gondozási költségigény a megítélt 600.000,- Ft egyösszegű kártérítéssel nyert elszámolást.

A bíróság ezt meghaladóan az I. r. felperes járadékigényét bizonyítatlanságára tekintettel utasította el.

Az I. r. felperes által előterjesztett nem vagyoni kárigény összegének megállapításánál a bíróság arra volt figyelemmel, hogy alapbetegsége ellenére I. r. felperes aktív életet élt, ehhez képest jelenleg mozgásképtelen, életvitele beszűkült, sem házastársával, sem gyermekével, sem unokájával nem tud olyan kapcsolatot fenntartani, mint a műtét előtt. A szinte teljes testére kiterjedő bénulás, a széklet- és vizelettartási nehézségek alapvetően meghatározzák mindennapjait. Az alperesi károkozó magatartással összefüggésben a pszichológus-szakértői vélemény szerint pszichés károsodás is bekövetkezett, mindemellett a bíróság értékelte azt is, hogy a károsodás bekövetkeztekor az I. r. felperes sorsszerű megbetegedése miatt nem volt teljesen egészséges, ez műtét hiányában a bekövetkezettnél ugyan jóval kisebb mértékben, de mindenképpen befolyásolta volna életvitelét. Műtét nélkül a szakvélemény megállapítása szerint a porckorongok degenerációja folytatódott volna, ez az idő múlásával bénuláshoz vezetett volna, ugyanakkor a károkozás nélkül elvégzett műtét az

állapotán javított volna. Mindezek szem előtt tartásával 8.000.000,- Ft és kamatai erejéig találta alaposnak I. r. felperes nem vagyoni kárpótlás iránti igényét.

A II. r. felperes esetében értékelte a bíróság, hogy a nála diagnosztizált pszichés állapot ugyan csak részben, de okozati összefüggésben áll I. r. felperes állapotával, így az ezzel kapcsolatos alperesi kárfelelősség fennáll. Az I. r. felperesről nagyrészt a II. r. felperes gondoskodik, ez az ő életét is meghatározza, így az általa igényelt 600.000,- Ft nem vagyoni kártérítés nem minősíthető eltúlzottnak.

Az elsőfokú bíróság III. r. felperes esetében kiemelte, hogy nála pszichés károsodás nem állapítható meg, azonban a pszichológus szakértői vélemény igazolja, hogy I. r. felperes állapota kihatással van rá, hisz mint gyermeke nyilvánvalóan érintett, másrészt a IV. r. felperessel együtt esetenként közreműködnek I. r. felperes ellátásában, ezzel kapcsolatosan házasságán belül feszültségek keletkeznek. A 600.000,- Ft-os nem vagyoni kártérítési igény tehát nem eltúlzott.

A IV. r. felperes esetében a bíróság értékelés alá vonta azt is, hogy közte és az I. r. felperes között a rokon kapcsolat távolabbi, mint II. és III. r. felperesek esetében, ugyanakkor a pszichológus szakértői vélemény szerint az enyhe depressziós állapotában részoki szerepet játszik I. r. felperes állapota. Ezért a 400.000,- Ft-os igényt megalapozottnak ítélte.

Az I. r. felperes fellebbezésében kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet részben változassa meg, a megítélt nem vagyoni kártérítés összegét 12.000.000,- Ft-ra emelje fel és keresetének megfelelően kötelezze az alperest 272.500,- Ft világítási- és fűtési többletköltség, valamint járulékai megfizetésére. A nem vagyoni kártérítés körében tévesnek tartotta azt a bírósági érvelést, hogy sorsszerű megbetegedése miatt a műtétet megelőzően nem volt teljesen egészségesnek tekintendő és a műtét hiányában a sorsszerű megbetegedés mindenképpen befolyásolta volna életvitelét. Megítélése szerint a bírósági ítélet indokál feltételezés nem szolgálhat. A perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény egyébként is megállapította, hogy a műtėti beavatkozás nem volt sürgős. Amennyiben a bíróság feltételezése valóra vált volna, az az életvitele sem lenne összehasonlítható jelenlegi, teljesen reménytelen és véglegesnek tekinthető helyzetével. Hangsúlyozta, hogy a műtét előtt munkaviszonyban állt, mezőgazdasági munkát végzett, ellátta unokái rendszeres felügyeletét, mozogni tudott, ehhez képest a beavatkozás következtében nyaktól lefelé bal keze kivételével megbénult, vizelet- és székletürítését szabályozni képtelen, etetésre szorul, állapota véglegesnek tekinthető. A beavatkozás előtt családjával együtt boldog és teljes életet élt, de életmódját teljes egészében meg kellett változtatnia, ez az életmód eltér a korábbi életvitelétől, illetve a hasonló korú egészséges emberek életvitelétől, mindez pedig családjára is kihatással van. A családi környezetben való együttélés, az egészséges élethez való legalapvetőbb joga súlyos sérelmet szenvedett.

A világítási- és a fűtési többletköltségek körében kiemelte, hogy nem igényel különösebb bizonyítást, hogy a mozgásképtelenné válása miatt ilyen irányú igénye meghaladja az átlagosat, ugyanis a lakás elhagyására képtelen, így értelemszerűen akkor is szükséges világítani és fűteni, amikor egyébként egészségesként nem tartózkodna az ingatlanban. Az igényelt összeg tehát a Ptk. 359. §-a szerinti általános kártérítés szerint megítélhető, hiszen

egészen bizonyos, hogy a kára bekövetkezett, annak mértéke azonban nem állapítható meg pontosan. A csatolt közüzemi számlákon felül más bizonyítást felajánlani nem volt lehetséges.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az őt terhelő marasztalási összeg alábbiak szerinti leszállítását kérte:

A látogatás- és élelemfeljavítási költség, továbbá az ágynemű mosatási költség címén megítélt igény elutasítását kérte bizonyítottság hiányában, illetve arra tekintettel, hogy az egyéb vagyoni kártérítések fedezik az ilyen címen felmerült költségeket. Hangsúlyozta, hogy az ítéletben foglaltakkal ellentétben ezeket az igényeket nem ismerte el, így ezen rendelkezések előzetes végrehajthatóvá nyilvánítása nem volt megalapozott.. Az alperes és a beavatkozó közötti peren kívüli levelezés részét képező okiratról az alperes és a beavatkozó határozottan úgy nyilatkozott, hogy azt nem tekintik perbeli nyilatkozatuknak. Az ágynemű mosatási költség ítéletben meghatározott kamatfizetési kötelezettségének kezdő időpontját is vitatta arra hivatkozással, hogy a bíróság nem indokolta, mire tekintettel fogadta el az I. r. felperes által a követelés alapjaként megjelölt 545 napos időszakot.

A mezőgazdasági termelésből, illetőleg a méhészetből származó jövedelem-kiesés címén támasztott igény elutasítását kérte arra figyelemmel, hogy a II. r. felperes perbeli nyilatkozatában egyértelműen kijelentette, hogy a méhészeten kívüli mezőgazdasági tevékenységből számottevő jövedelmük nem származott, időnként veszteséges volt a gazdálkodás, a méhészkedéssel pedig egyébként is felhagytak volna. Korábban tanúként úgy nyilatkozott a II. r. felperes, hogy a lecsökkentett állattartás nem függ össze a felesége betegségével. Amennyiben egy méhcsaládot megtartottak volna, ennek célja nem kereskedelmi célú méztermelés lett volna, így bevételkiesésként ezzel kapcsolatosan igényt nem támaszthatnak.

A 1.573.958,- Ft jövedelem-kiesés iránti igény elutasítását az alperes arra hivatkozással kérte, hogy az Egészségbiztosítási Pénztár közlése szerint I. r. felperes a műtétet megelőzően már 1998. szeptember 5-étől folyamatosan táppénzen volt, az orvosszakértői vélemény pedig rögzíti, hogy műtét nélkül a porckorongok degenerációja megállíthatatlan, mely kiszámíthatatlan idő után bénulást okozott volna. A műtét elmaradása komoly veszélynek tette volna ki az I. r. felperest. A sajnálatos műtéti szövödmény nélkül a műtétet követően az I. r. felperes rehabilitációs kezelése hónapokat vett volna igénybe és gyógyulása után sem folytathatta volna kábelköteg-gyártóként korábbi munkáját, ilyen jellegű fizikai munka végzésére nem lett volna képes. Nem helytálló tehát az az ítéleti álláspont, mely az I. r. felperes jövedelemszerzési lehetőségei körében az egészséges munkaerő által megkereshető jövedelmet veszi alapul. Ebben a körben alperes indítványozta a korábban kirendelt szakértőt arra nézve nyilatkoztatni, hogy a szövödménymentesen zajló műtét esetén I. r. felperes foglalkoztatható lett volna-e eredeti munkakörében.

Elutasítani kérte a 600.000,- Ft általános kártérítés és kamatai körében a felperesi keresetet, ebben a körben sérelmezte, hogy az ítélet indokolásából nem derül ki milyen egyösszegű kártérítésre utal a bíróság, melyik 20 hónapról van szó és milyen alapon adott helyt e körben az általános kártérítés iránti igénynek.

Az ítéletben foglalt kamatfizetési kötelezettséget kérte megváltoztatni, 2004. május 1. napjától - a Ptk. irányadó rendelkezésének módosulására figyelemmel - a kamat mértékét az

előző naptári félév végén érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelően kérte meghatározni. Álláspontja szerint ekkortól már nem a költségvetési törvényben meghatározott mérték az irányadó.

Az I. r. felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés összegét 2.000.000,- Ft-ra kérte leszállítani. A megítélt 8.000.000,- Ft-ot és kamatait rendkívül eltúlzottnak minősítette, hangsúlyozta, hogy I. r. felperes életkorát, betegségét, életvitelét és a kártérítés célját nem lehet figyelmen kívül hagyni. Hivatkozott két eseti döntésre (313/2000. BH /helyesen EBH/ és 206/1999. BH), ahol egy 9 éves gyermek, illetve egy 15 éves fiú maradandó egészségkárosodása esetén 7.000.000,-, illetve 2.000.000,- Ft nem vagyoni kárt ítélt meg a Legfelsőbb Bíróság.

Az I. r. felperes javára megállapított járadék összegét havi 30.000,- Ft-ra kérte leszállítani, a fizetési kötelezettség kezdő időpontját pedig 2000. június 3-ában kérte meghatározni. Utóbbi körében utalt arra, hogy gyakorlatilag ettől kezdődően zajlik I. r. felperes otthoni ápolása. Az 5400,- Ft gyógyszer-többletköltség az alperes álláspontja szerint nem haladja meg egy ilyen korú felnőtt magyar állampolgár havi gyógyszerköltségét, a havi 7000,- Ft tisztasági többletköltséget, valamint a gyógytornász szükségességét az alperes nem vitatta, de utóbbinak havi 6000,- Ft összegben történő figyelembevételét látta indokoltnak, tekintettel arra, hogy csak arra az időszakra kell térítést fizetni, amikor nem a társadalombiztosítás keretei között zajlik a kezelés. Ápolási költség címén 17.000,- Ft-ot ismert el, hangsúlyozva, hogy a bíróság ítélete nem indokolja, hogy miért havi 70.000,- Ft-ot ítélt meg ezen a címen. Megjegyezte, hogy a bíróság a 2000. november 23-ától 2003. januárjáig kalkulált 683.200,- Ft-os lejárt járadék kiszámításakor hibát vétett, az időszak ugyanis nem 28 hónapnak, hanem 26 hónapnak és 8 napnak felel meg.

A nem vagyoni kártérítés összegét az 1999-es értékviszonyok figyelembevételével II. r. felperes esetében 500.000,- Ft-ra, III. r. felperes esetében 300.000,- Ft-ra, IV. r. felperes esetében 100.000,- Ft-ra, az I. r. felperes javára megállapított perköltséget pedig a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelő összegre kérte leszállítani.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben - a korábbi álláspontjukat összefoglalva - az alperesi fellebbezésben írtakat alaptalannak minősítették.

Az alperes a fellebbezési eljárásban a kórházak finanszírozási rendszerére és a beavatkozóval fennálló biztosítási jogviszony tartalmára figyelemmel 12 havi részletfizetés engedélyezését kérte.

A felperes a részletfizetés iránti kérelem teljesítését ellenezte.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése pedig részben alapos.

Az ítéletátlának az alperes fellebbezésére figyelemmel mindenekelőtt abban kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben lefolytatta-e a bizonyítási eljárást, sor került-e a releváns tények maradéktalan feltárására. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az I. r. felperes műtétet követő táppénzes állományának időtartamával, illetőleg a sikeres műtét mellett is bekövetkező munkaképesség csökkenéssel kapcsolatos tényállításai körében az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakkal szemben nem adott tájékoztatást arról, hogy alperest terheli a bizonyítási

kötelezettség. Erre tekintettel az alperest ezzel kapcsolatosan mulasztás nem terheli, a Pp. 141. § (6) bekezdésében és a 235. § (1) bekezdésében írtak mellett is megengedettnek minősül a másodfokú eljárás során a szakértői bizonyítás kiegészítésére irányuló indítványa. A beszerzett kiegészítő szakértői vélemény alapján az ítéltábla megállapította, hogy az I. r. felperes sikeres műtét esetén is legfeljebb 4 hónap rehabilitációs kezelés után válhatott volna munkaképessé, ezzel tehát a tényállást kiegészítette. Annak az alperesi állításnak a bizonyítására azonban a szakértői vélemény nem volt alkalmas, hogy gyógyulás esetén sem tudta volna az I. r. felperes ellátni a korábbi munkakörét. A szakértői vélemény értelmében az I. r. felperes szövődménymentes műtétet és megfelelő rehabilitációs utókezelést követően is csak nehezen, korlátozottan tudta volna a korábbi munkakört ellátni, ugyanakkor a szakértő- az általa ismert statisztikai adatokra tekintettel - valószínűsítette, hogy az I. r. felperes egészségi állapota szövődménymentes műtét után is rokkantossághoz vezetett volna. Ez a szakértői megállapítás annak ítéleti bizonyossággal való megállapítására, hogy az I. r. felperes nem tudta volna ellátni korábbi munkakörét, nem alkalmas. Az ítéltábla az alperesnek az azzal kapcsolatos statisztikai adatok beszerzésére irányuló bizonyítási indítványát, hogy a nyaki porckorongsérvel operált betegek hány %-a kerül szövődménymentes műtét után is rokkantosságra, elutasította. E tekintetben arra volt figyelemmel, hogy a statisztikai adatok nem a perbeli egyedi körülményeken alapulnak, nem vonatkoztathatóak az I. r. felperes egészségi állapotára. Annak bizonyítására, hogy a konkrét esetben az I. r. felperes szövődménymentes műtét mellett is elveszítette volna munkaképességét, nem alkalmasak. Az ezzel kapcsolatos tényállítás bizonyíthatatlanságát az ítéltábla a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperes terhére értékelte.

A fentiek szerinti kiegészítéssel együtt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás teljes, az ítélet érdemi felülbírálatra - az alábbiak szerint - alkalmas.

Az ítéltábla az I. r. felperesnek a fűtési- és világítási többletköltségekkel kapcsolatosan előterjesztett fellebbezését megalapozatlannak ítélte. A következetes bírói gyakorlat szerint általános kártérítés megítélésének a lehetősége ugyanis csak akkor áll fenn, ha a kár bekövetkezte bizonyított, csupán annak mértéke nem számítható ki. Ez utóbbi megállapításához pedig az szükséges, hogy a bíróság a kár összegének felderítése végett előzetesen minden rendelkezésre álló és célra vezető bizonyítást lefolytasson (Legfelsőbb Bíróság PK. 49. számú állásfoglalás). Az a körülmény, hogy az I. r. felperes az eljárás során csupán az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megjelölt és a bizonyítékok között helyesen értékelt számlán kívül a 60. számú jegyzőkönyvben foglalt részletes tájékoztatás és felhívás ellenére sem terjesztett elő egyéb bizonyítékot, az elsőfokú bíróságnak a bizonyíthatatlanságra irányuló jogi álláspontját támasztja alá. A világítási- és fűtési költségek, a felhasznált energiahordozók mennyiségének változása pontosan mérhető, a szolgáltatók megfelelő adataival kellően alátámasztható lett volna, bizonyítási kötelezettségének azonban az I. r. felperes ebben a tekintetben nem tett eleget, az általános kártérítés pedig nem az elmulasztott bizonyítás következményeinek orvoslására hivatott jogintézmény.

Az alperes fellebbezésében alappal sérelmezte az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy az I. r. felperes által látogatási-, élelemfeljavítási-, valamint ágyneműmosatási többletköltség címén érvényesített összesen 593.180,- Ft igényt az alperes elismerte. Megállapítható

ugyanis, hogy az alperes és a beavatkozó közötti ilyen tartalmú peren kívüli levelezéssel kapcsolatosan az alperes azt kérte, hogy perbeli nyilatkozatként ne kerüljön figyelembe vételre és az ezzel kapcsolatos felperesi igényeket kifejezetten vitatta, azok elutasítását kérte (94. számú jegyzőkönyv). Mindezek ellenére sem megalapozatlan az alperest ezen igények tekintetében marasztaló ítéleti rendelkezés, ugyanis - bár ítéletében ennek ellenkezőjére utal - az elsőfokú bíróság ezekkel az igényekkel kapcsolatosan is lefolytatta a bizonyítást. Az I. r. felperest megfelelően tájékoztatva a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről (60. számú jegyzőkönyv és 97-I. számú végzés). A 41. sorszámú igazságügyi orvosszakértői vélemény alátámasztja az élelemfeljavítással kapcsolatos igény indokoltságát és 200 Ft/nap mértékét is.

Igazolja, hogy az I. r. felperes ágyneműmosatási többletköltség címén is alappal érvényesít igényt, a kár bekövetkezte tehát bizonyított, nyilvánvaló, a kár mértéke azonban jellegénél fogva pontosan nem számítható ki, ezért a Ptk. 359. § (1) bekezdésében írtak szerinti általános kártérítés megítélésének van helye. Az I. r. felperes igényének összegszerűsége eltúlzottnak nem minősíthető, az ezzel kapcsolatos - inkontinenciával járó többletköltségeket is magában foglaló - kiadásai körében szükséges és egyben elégséges a teljes anyagi kárpótlására.

A felperesek egybehangzó nyilatkozatai igazolják az I. r. felperes azon életszerű állítását, hogy hozzátartozói az egészségügyi intézményekben való tartózkodása idején rendszeresen látogatták. Az I. r. felperes kereseti kérelmében (P.21.292/2000/1.) részletesen kimunkálta az ezzel kapcsolatos igényét. A hozzátartozók lakóhelye és az egészségügyi intézmények közötti távolság a kimutatásban helytálló, a látogatások száma arányos a kórházi kezelések időtartamával, a gépkocsi fogyasztási adatai, továbbá az elszámolás alapjául szolgáló üzemanyagárak reálisak. Megállapítható tehát, hogy a 211.680,- Ft-os összegű igény jogalapjában és összegében is megalapozott.

A mosatási többletköltséggel kapcsolatosan a kamatfizetési kötelezettség kezdőidőpontjára irányuló alperesi fellebbezés is alaptalan. Az I. r. felperes ezt az igényét a keresetlevél 2000. novemberében történő benyújtását megelőző időszakra, 545 napra kívánta érvényesíteni, azzal, hogy az ezt követő időszakra érvényesített járadékigénye tartalmazza a később felmerült mosási, illetőleg inkontinenciával járó többletköltségeket. A kamatfizetési kötelezettség kezdőidőpontjának 2003. február 1-jében való meghatározása tehát a költségek felmerülésének idejéhez és a Ptk. 360. § (1) bekezdésében írtakhoz képest az alperesre nézve kedvezőbb, ezt azonban az I.r felperes fellebbezésében nem sérelmezte.

A mezőgazdasági termelésből és a méhészetből származó jövedelemkiesés tekintetében is - az alábbiak szerint - megalapozott az elsőfokú ítélet rendelkezése. Az alperesi fellebbezésben írtakkal szemben a II. r. felperes a növénytermesztés tekintetében nyilatkozott akként, hogy abból számottevő jövedelmük nem keletkezett. Ilyen címen viszont az elsőfokú bíróság nem is ítelt meg követelést, csupán az állattartással kapcsolatos, szakértő által megállapított 893.898,- Ft-os jövedelemkiesés és az egy méhcsaládra számolt 31.203,- Ft-os jövedelemkiesés megfizetésére kötelezte az alperest. A meghallgatott tanúk nyilatkozatai egyértelműen igazolják, hogy az állattartás drasztikus lecsökkentésére a műtét következtében bekövetkező súlyos I. r. felperesi egészségromlással összefüggésben került sor. Az e tekintetben elmaradt jövedelem összegszerűségének igazolására a szakvélemény aggálytalan megállapításai alkalmasak. A méhészet egy család megtartására való leredukálása valóban nem kereskedelmi célú méztermeléssel járt volna együtt, csupán a felperesi család saját

szükségleteinek biztosítását lett volna hivatott szolgálni. Ez azonban szintén a műtét következményeként maradt el, a család szükségleteinek biztosítása tehát a szakértő által megállapított összegű költségek felmerülésével járt.

Az I. r. felperes keresetveszteség címén érvényesített követelésével kapcsolatosan az alperes fellebbezése részben alapos. Az elsőfokú bíróság 1999. április 1. napjától, tehát a műtétet követő naptól számította az I. r. felperes munkabérének és a folyósított táppénznek különbözetéből álló kárösszeget, a szövődménymentes műtét esetén is szükséges 4 havi rehabilitációs időszakra is marasztalta a havi 6.600,- Ft-os jövedelemkiesés megfizetésére az alperest, holott ebben az időtartamban az I. r. felperes még nem lett volna képes korábbi munkakörét ellátni, táppénzben részesült volna. Az alperes azonban - a korábbiakban írtak szerint - nem tudta bizonyítani, hogy az I. r. felperes a későbbiekben ne tudta volna ellátni a korábbi munkakörét, így fellebbezése a keresetveszteséggel kapcsolatosan csupán 26.400,- Ft (4x6.600) erejéig alapos. Az I. r. felperes keresetvesztesége tehát az elsőfokú bíróság által megállapítotthoz képest 1.547.558,- Ft.

Az alperes fellebbezésében alaptalanul támadta a 600.000,- Ft általános kártérítés és kamatai megfizetésére irányuló ítéleti rendelkezést is. Az I. r. felperes eredeti kereseti kérelmében a műtét utáni 20 havi időtartamra havi 30.000,- Ft-os összegű, mindösszesen tehát 600.000,- Ft-os lejárt kárigényt érvényesített ápolási-, gondozási költség címén. Az elsőfokú bíróság azonban ebben a körben figyelembe vette az I. r. felperes elhúzódó kórházi kezeléseit, így ezen a címen csak 2000. június 2-ától számított 20 havi időtartamra ítélte meg az I. r. felperes igényét (elsőfokú ítélet 11. oldal 2. és 3. bekezdés, valamint 12. oldal 2. bekezdés). Az ezen időszakra számított ápolási-, gondozási költség havi 30.000,- Ft-os összegét a bíróság a beszerzett bizonyítékok pontos megjelölésével és azok megfelelő értékelésével megfelelően megindokolta. A 41. sorszám alatti szakértői vélemény a tevékenység indokoltságát, a 24 órás gondozást igénylő I. r. felperesi állapotot igazolja., A 76/F/1. alatt csatolt nyilatkozat (a teljes ellátásra szoruló időskorú személy szociális otthonban való gondozásának havi költsége 164.321,- Ft), valamint az alperes által az ápolási osztályon történő elhelyezés költségeivel kapcsolatosan közölt adatok (77. számú alperesi beadvány) kétséget kizáróan alátámasztják az I. r. felperesnek a határozott időre érvényesített ápolási-, gondozási költség címén érvényesített követelése 30.000,- Ft/hónap összegét, de ugyanígy a járadék formájában a későbbi időszakra érvényesített havi 70.000,- Ft-os követelését is. A megyei bíróság a kereseti kérelemhez kötöttség elvét érvényesítve tehát az ezen a jogcímen érvényesített igény körében a figyelembe vehető időszak első 20 hónapjára az I. r. felperes által követelt havi 30.000,- Ft-ból álló határozott összeget, míg az ezt meghaladó időszakra, tehát 2003. február 1-étől kezdődően már havi 70.000,- Ft-os járadékigényt ítelt meg. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a havi 30.000, Ft-tal elszámolt időszak az ítélet indokolásával szemben nem 20 havi, hanem hosszabb időszakot ölel fel, az I.r. felperes fellebbezésében azonban ezt nem sérelmezte.

A megítélt járadék körében az 5400,- Ft-os havi gyógyszer-többletköltséget érintő alperesi fellebbezés nem alapos, a 41. sorszámú orvosszakértői vélemény a sikertelen műtéttel összefüggésben indokoltnak tartja az I. r. felperes részéről felmerülő gyógyszerkiadásokat, mégpedig az elsőfokú ítéletben megállapítotthoz képest magasabb összegben.

Alaptalanul támadta az alperes a járadékigényt a gyógytorna, illetőleg a gyógymasszázs havi 12.000,- Ft-os összegét illetően is. Az elsőfokú bíróság ugyanis csupán a társadalombiztosítási ellátás által nem fedezett költségnek a megfizetésére kötelezte az alperest. A 70. számú orvosszakértői vélemény hetente két kezelést tart indokoltnak. A 27. sorszám alatt becsatolt számla tanúsága szerint ennek a költsége alkalmanként 2000,- Ft. A II. r. felperes nyilatkozata szerint (60. jegyzőkönyv) a társadalombiztosítás csupán évente 2x14 alkalmat finanszíroz és ezek között is 3 hónapnak kell eltelnie. A fentiekből tehát megállapítható, hogy évente 38 héten keresztül az I. r. felperesnek az ezzel kapcsolatos kezelését a társadalombiztosítás nem finanszírozza, a heti két kezelés számlával igazolt költsége erejéig tehát összecsúszásában is megalapozott a havi 12.000,- Ft, azaz évi 144.000,- Ft összegben érvényesített kereseti követelés.

A lejárt járadékösszeg vonatkozásában annyiban alapos az alperes fellebbezése, hogy a 2000. november 23-ától 2003. január végéig terjedő időszak az elsőfokú ítéletben foglaltakhoz képest 26 hónapot és 8 napot ölel fel, így a havi 24.400,- Ft-os járadékösszeg ezen időszakra az ítéletben meghatározotthoz képest 42.293,- Ft-tal kevesebb, tehát 640.907,- Ft.

A megyei bíróság mindazokat a körülményeket feltárta, amelyek a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során értékelendők. Egyaránt számba vette az I. r. felperes által elszenvedett fizikai sérüléseket, az őt ért súlyos egészségromlással összefüggésben a felpereseket ért egyéb egészségügyi, pszichikai és életmódbeli hátrányokat, a felperesek családi, társadalmi helyzetét, korukat és a károsodás bekövetkezésekor fennálló értékviszonyokat.

Az ítélet táblája kiemeli, hogy a peradatok, köztük a beszerzett szakértői vélemények igazolják, hogy az I. r. felperes egészségromlása lelki teherként nehezedik a II. r., III. és IV. r. felperesekre, mentális egészségüket befolyásolja, életvitelüket, szabadidős tevékenységüket alapvetően meghatározza, a műtét következtében beállt körülményváltozások életmódjuk megválasztásának lehetőségét korlátozzák.

A II. r. felperes végzi az I. r. felperes napi 24 órás ellátást igénylő folyamatos gondozását.

A III. r. alperes zavartalan családi élete megbomlott, feszültségek keletkeztek, mindennapi életvitele megválasztásában - ha kisebb mértékben is, mint II. r. felperes esetében - édesanyja állapota kereteket szab, önálló életvitelének korlátját képezi.

A IV. r. felperes egészséghez fűződő jogát is sértette az alperes jogellenes magatartása, ugyanis enyhe fokú depressziójában részoki szerepe van az I. r. felperes betegségének. Házastársával, III. r. felperessel besegítenek I. r. felperes napi ápolásába, ez életvitelére a III. r. felperessel kapcsolatosan kifejtettek szerint hat ki.

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által a II. r. felperes javára megítélt nem vagyoni kárpótlás összege alapos, a II. r. felperes igénye e tekintetben mértéktartó, eltúlzottnak egyáltalán nem minősíthető.

A III. és IV. r. felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés mértéke az érintettek által elszenvedett személyiségi jogsértés súlyával és következményei súlyosságával arányos, leszállításuk nem indokolt.

Az I. r. felperes esetében a sikertelen műtét és következményei rendkívül súlyos személyiségi jogsértéssel jártak. Súlyosan sérült a testi- és lelki egészséghez fűződő személyiségi joga, életmódja drasztikus és a korábbihoz képest rendkívül hátrányos megváltoztatására kényszerült. Az I. r. felperes nem vagyoni kárigényével kapcsolatosan a megyei bíróság valamennyi releváns körülményt feltárta, azok mindegyikét megfelelően értékelte. Az elsőfokú bíróság által megítélt 8.000.000,- Ft-os nem vagyoni kárpótlást azonban az ítélőtábla eltűzottnak minősítette. Megítélése szerint az I. r. felperest ért személyiség jogsértés súlyának, következményei súlyosságának, valamint az egységes ítélkezési gyakorlat követelményének 6.000.000,- Ft nem vagyoni kárpótlás felel meg. Ez a károkozás időpontjában fennálló értékviszonyok figyelembevételével megállapított összeg szükséges és egyben elégséges az I. r. felperest ért nem vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez. Ebben a tekintetben tehát az ítélőtábla az I. r. felperes fellebbezését megalapozatlannak, míg az alperesi fellebbezést részben alaposnak ítélte.

Az alperes fellebbezésében alaptalanul támadta az elsőfokú ítéletnek a kamatfizetési kötelezettség mértékére irányuló rendelkezéseit. A Ptk. e tekintetben irányadó 301. §-ának rendelkezései a per időtartama alatt többször módosultak. A módosítások hatályba lépésével kapcsolatos rendelkezések szerint (2002. évi XXXVI. tv. 5. § és 28.§ (4) bekezdés, 2004. évi CXXXV. tv. 134. §) a késedelem 2004. május 1-jétől 2004. december 31-éig terjedő időtartamára csupán akkor alkalmazandó késedelmi kamatként a jegybanki alapkamat, amennyiben a jogviszony, melyben a késedelem bekövetkezett, 2004. május 1-jét követően keletkezett. Ennek hiányában - mint a perbeli esetben - 2004. december 31-éig továbbra is az akkor hatályos költségvetési törvényben megállapított kamat mértéke az irányadó. A késedelem 2005. január 1-jét követő időtartamára - nem gazdálkodó szervezetek egymás közti viszonyában - ugyanakkor a jogviszony keletkezési időpontjától függetlenül már a jegybanki alapkamat mértéke az alkalmazandó.

Az ítélőtábla a fentiekben kifejtettekre figyelemmel a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatatta. Ennek során az I. r. felperes javára megítélt keresetvesztés összegét 1.547.558,- Ft-ra és kamataira leszállította.

Mellőzte az alperest a látogatási-, élelemfeljavítási költség, továbbá a mosási többletköltség (együttesen 593.180,- Ft) és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezést, mert az alperes a másodfokú eljárás során igazolta, hogy a beavatkozó ezen, egyébként megalapozott felperesi igényeket az elsőfokú ítélet meghozatalát követően kamataira is kiterjedően kiegyenlítette. $(3.692.239 - 26.400 - 593.180 = 3.072.653)$ Utóbbi felperesi igényeket - az indokolásban korábban már érintettek szerint - az alperes nem ismerte el, így az elsőfokú bíróság a Pp. 231. § d) pontjának megsértésével nyilvánította e tekintetben a marasztaló rendelkezéseket előzetesen végrehajthatónak. Ezt a rendelkezést az ítélőtábla mellőzte.

Az ítélőtábla a nemvagyoni kártérítés összegét 6.000.000,- Ft-ra, míg a 2000. november 23-ától 2003. január 31-éig terjedő időszakra lejárt járadék összegét - a korábban már kifejtettek szerint 42.293,- Ft-tal - szállította le.

Az elsőfokú ítéletnek a fentieket meghaladóan megfellebbezett rendelkezéseit az ítélőtábla helybenhagyta.

Az ítéltábla az alperes részletfizetés engedélyezése iránti kérelmét nem ítélte megalapozottnak. Ennek keretében az alperes költségvetési helyzetével kapcsolatosan előadottakhoz képest elsősorban azt értékelte, hogy a megítélt kártérítés egy 1999. március 31-i károkozó magatartáshoz kapcsolódik. A károsult felperesek érdekeinek súlyos sérelmével járna a részletfizetés engedélyezése. Figyelembe vette azt is, hogy a Fővárosi Ítéltábla kártérítési felelősséget megállapító 7.Pf.20.393/2003/4. számú közbenső ítélete 2003. október 1-jén kihirdetésre került, így a teljesítés előkészítésére hosszú idő állt rendelkezésre.

Az elsőfokú ítéleti rendelkezések részbeni megváltoztatása érintette az I.r. felperes és az alperes között a pernyertesség-pervesztesség arányát, ez pedig az elsőfokú ítélet perköltséggel kapcsolatos rendelkezéseinek részbeni megváltoztatását vonta maga után.

Az ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség körében már nem látta alkalmazhatónak a Pp. 81. § (2) bekezdésének rendelkezését. Az I. r. felperes által eredeti kereseti kérelmében nem vagyoni kártérítésként követelt összeg (15.000.000,-Ft) nyilvánvalóan eltúlzottnak minősül, így a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltakat tekintetve irányadónak a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel rendelkezett az első - és a másodfokú perköltség viseléséről. Az I.r. felperes és az alperes között a pernyertesség-pervesztesség arányában nincs számottevő különbség, ezért az alperest az I. r. felperes javára perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzte. Az I. r. felperes és az alperes maga köteles viselni a jogi képvisellel kapcsolatos költségeiket. Az állam által előlegezett szakértői díj felének viselésére az alperes köteles, míg a másik felét a felperesi személyes költségmentességre figyelemmel az állam viseli.

A másodfokú eljárásban az alperes a II., III. és IV. r. felperesek javára megítélt követelés tekintetében eredménytelenül fellebbezett, így a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint megállapított - ÁFA-t is magában foglaló - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az I. r. felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, míg az alperes az I. r. felperes javára megítélt kártérítési összeget érintő fellebbezése részben volt alapos. Fellebbezéseik pertárgyértékére és a nyertesség-vesztesség arányára figyelemmel az ítéltábla az alperest az I. r. felperes javára a fentebb már megjelölt jogszabályi rendelkezés alapulvételével a rendelkező részben meghatározott - ÁFA-t is magában foglaló - 42.000,- Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A felperesek személyes költségmentessége, továbbá az alperes személyes illetékmentessége folytán a fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Győr, 2008. március 11. napján

Dr. Zámbo Tamás sk. . Maurer Ádám sk. . Vass Mária sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó:

Az ügy tömör összefoglalása:

Amennyiben az elsőfokú bíróság elmulasztja a feleket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről tájékoztatni, úgy a fél által a másodfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítvány nem minősül elkésettnek, mert a felet mulasztás nem terheli.

Általános kártérítés alkalmazásának akkor van helye, ha a kár bekövetkezte bizonyított, de - jellegére figyelemmel - annak mértéke pontosan nem számolható ki. Ennek megállapításához a bíróságnak - a felek által előterjesztett indítványok keretei között - minden rendelkezésre álló és célra vezető bizonyítást le kell folytatnia a kár felderítése végett. Az általános kártérítés nem az elmulasztott bizonyítás következményeinek orvoslására hivatott jogintézmény.

A nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásakor a személyiségi jogsértés súlyának, következményei súlyosságának figyelembevétele mellett tekintettel kell lenni az ítélkezési gyakorlat egységességének kívánalmára is.

Alkalmazott jogszabályok: Pp. 3., Pp. 141. § és Pp. 235. §, Ptk. 359. §, Ptk. 355. §